

Književne novice

„Slovenska Matica“ je razposlala za leto 1906. sledeče knjige: *I. Anton-Knezova knjižnica*. XIII. zvezek. Tisk „Narodne Tiskarne“. Vsebina: Martin Kačur. Življenjepis idealista. Spisal Ivan Cankar. *II. Zabačna knjižnica*. Zvezek XVIII. Uredil Josip Kostanjevec. Tiskal Anton Slatnar v Kamniku. Vsebina: 1. Povest o literatu, spisal L. Seršen. 2. Anina prva ljubezen, spisal Roman Romanov. 3. Smrt in pogreb Jakoba Nesreče, spisal Iv. Cankar. 4. Tesar Aleš, spisal C. Golar. 5. Diletant, spisal Milan Pugelj. 6. Obsojena, spisal Jos. Kostanjevec. *III. Hrvatska knjižnica*. I. zvezek. Uredil dr. Fran Ilešič. Tisk „Katoľ. Tiskarne“. *IV. Slovenske narodne pesmi*. 10. snopič. (III. zvezka pola 28.— $\frac{1}{2}$, 41.) Uredil dr. K. Štrekelj. Natisnila „Zadružna tiskarna“. *V. Spomini*. Spisal dr. Jos. Vošnjak. Drugi zvezek. 1868—1873. Tiskal Dragotin Hribar. *VI. Prevodi iz svetovne književnosti*. III. zvezek. L. N. Tolstoj: Moč teme. Prevela iz ruščine Minka Govékarjeva. Natisnili J. Blasnika nasledniki. *VII. Zbornik*. VIII. zvezek. Uredil L. Pintar. Natisnila „Narodna tiskarna“. Vsebina: 1. Dr. Fr. Ilešič: Česko-slovenska vzajemnost v minulih dobah. 2. L. Pintar: Ivan Vavrú. 3. Dr. Ivan Žmavc: Herbert Spencer, filozof razvoja, napredka in svobode. 4. Avgust Žigon: Tercinska arhitektonika v Prešernu. 5. I. K. Podgorjanski: Judje na Kranjskem. 6. Andrej Fekonja: Prve šole pri Hrvatih od XIII. do XIX. veka. 7. Dr. Fr. Ilešič: Srbski pisatelj Jovan Rajić in Urban Jarnik. 8. Dr. Janko Šlebinger: Slovenska bibliografija za l. 1905. 9. P. pl. Radics: Slovenske brambovske pesmi Cvetkove. *VIII. Letopis „Slovenske Matice“ za l. 1906*. Sestavil in uredil Evgen Lah. Natisnila „J. Blasnikova tiskarna“.

Oceno teh knjig prinesemo v kratkem.

Ivan Cankar. Krpanova kobila. Založil L. Schwentner 1907. — Slovenski založnik je izdal deseto knjigo še živečega in dovolj mladega domačega pisatelja, kar se sliši kakor majhen čudež. In vendar ne vidim v javnem življenju nikakih sledov o kakem splošnem zadovoljstvu nad tem očitnim napredkom našega kulturnega življenja, komaj da so se zganili glavni listi in storili svojo časnikarsko dolžnost. Ali je izginila narodna zavest iz slovenske duše, ali je zamrl ves čut za hvaležnost v naših srcih? Morda pa smo se čez noč spokorili in postali taki prijatelji resnice, da nam mrzi vsaka parada, kjer ni nikoli poštene odkritosrčnosti? Pisatelj pa je naš najboljši prozaik, o narodnih slovesnostih čitam dan na dan predolge članke po dnevnikih. Kaj je torej? Pisatelj je — satirik in še eden izmed najnevarnejših, kdo mu bo torej ovijal vence od lavora okoli glave. Pri vsem tem je še živ in veliko premlad. Kaj to, da je tako obogatil slovensko leposlovje, da ja on sam več storil za probujo narodne vesti nego celo pokolenje rodoljubnih pisarjev. *Difficile est satiram non scribere!* Ali Cankar ve, kaj zasluži in kaj se komu spodobi. Zato si je priredil „jubilej“ po svojem okusu in se krščansko maščeval nad nehvaležnimi sovražniki in prijatelji, pristaši in nasprotniki: poklonil jim je za jubilej satiričen zbornik in jim zbral žerjavico na temenu. Ta zbornik, stoječ v senci negativnega simbola, pa je v resnici velik in neprizanesljiv obračun: obračun za umetnika in za občinstvo. Naivno je torej očitati Cankarju nedoslednost radi takega „jubileja“, saj on si s svojo neizprosno ironijo in perečo satiro ni bil še nikoli tako